
Vasele-strecurătoare fără fund ale culturii Suci de Sus

Carol KACSÓ

Cuvinte cheie: epoca bronzului, cultura Suci de Sus, vas-strecurătoare fără fund.

Schlüsselworte: Bronzezeit, Suci de Sus-Kultur, bodenloses Siebgefäß.

Vasele în formă de stup, clopot sau pâlnie, cu sau fără gât, prevăzute pe întreaga suprafață a pereților cu perforații, deschise atât în partea superioară, cât și în partea inferioară, confecționate de regulă dintr-o pastă mai grosolană, de cele mai multe ori bine arsă, sunt menționate în literatură sub diferite denumiri, dintre care unele indică presupusa lor utilizare. Întrucât problemele funcției și a modului lor de întrebuințare sunt controversate (vezi *infra*), pentru desemnarea vaselor de acest fel folosesc în această lucrare un termen descriptiv, și anume de *vase-strecurătoare fără fund*¹.

Astfel de vase, diferite de strecurătoarele propriu-zise, au fost găsite în mai multe așezări ale culturii Suci de Sus (fig. 1): Baia Mare-Dealul Morgău (pl. 1, 1)², Bozânta Mare-Grind³, Cășeiu-Cetățele (pl. 1, 2)⁴, Ciolt-Cioltișor (pl. 1, 3)⁵, Culciu Mare-Sub Grădini (pl. 1, 4-5)⁶, Diakovo (pl. 1, 6)⁷, Giulești-Valea Mestecăniș (pl. 1, 7)⁸, Ilișua-Podorauca (pl. 1, 8)⁹, Oarța de Jos-Vâlcea Rusului (pl. 1, 9-10)¹⁰, Őr-Őri tag (pl. 2, 1)¹¹, Petea-Csengersima-Vamă I (pl. 2, 2-4)¹², Petea-Csengersima-Vamă II (pl. 2, 5-7)¹³, Săsar-Dâmbul Morii (pl. 2, 8)¹⁴, Seini-Dagas (pl. 2, 9)¹⁵ și Solotvino-Cetate (pl. 2, 10)¹⁶.

Dintre descoperirile menționate, cele de la Bozânta Mare, Culciu Mare și Solotvino sunt piese întregi sau întregibile, celelalte sunt fragmente, care permit încadrarea lor sigură sau probabilă în această categorie de ceramică. Cele mai multe dintre vase au gâtul scurt, tronconic, continuat de o deschidere, care are trei sau patru prelungiri orizontale sau ușor înălțate. Un vas mai deosebit este cel de la Őr-Őri tag, cu un guler dispus la întretăierea gâtului cu corpul. Cu guler identic sunt prevăzute un exemplar de aceeași formă descoperit într-o așezare Wietenberg de la Stupini (vezi *infra*), precum și vasele tronconice de mici dimensiuni găsite la Szebény¹⁷, Pecica¹⁸, Periam¹⁹, Oarța de Jos-Vâlcea Rusului²⁰ etc.

Vasele-strecurătoare fără fund din cadrul culturii Suci de Sus nu sunt numeroase, mai ales în comparație cu celelalte categorii de vase caracteristice repertoriului său ceramic, cum sunt oalele, ceștile, cămile, străchinile, castroanele, vasele vatră și altele, au fost însă utilizate pe întregul parcurs evolutiv al culturii, fiind transmise grupului Lăpuș și culturii Gáva (vezi *infra*), fenomenele culturale imediat ulterioare și născute pe fond Suci de Sus. Este de remarcat că există așezări Suci în care au ieșit la iveală mai multe vase de acest fel (Petea-Csengersima-Vamă I, Petea-Csengersima-Vamă II, Oarța de Jos-Vâlcea Rusului, probabil și Bozânta Mare-Grind), sunt însă și așezări, unele deja intens cercetate, din care ele lipsesc. Nu ar fi exclus însă ca fragmentele ceramice cu mai multe perforații găsite în diferite stațiuni Suci să provină, cel puțin în parte, din astfel de vase.

Vasele-strecurătoare fără fund de forme mai mult sau mai puțin apropiate celor ce aparțin culturii Suci de Sus sunt prezente cu o intensitate variabilă, într-un număr mare de variante, pe parcursul mai multor milenii, în diferite regiuni ale Europei, dar și în afara acestui spațiu.

Ele apar atât în Bazinul Carpatic, cât și imediata sa vecinătate deja în epoca neo-eneolitică, de exemplu la Boian²¹, Čepin-Ovčara²², Crkvine (pl. 3, 3-4)²³, Cunești-Măgura Cuneștilor²⁴, Eresteghin (pl. 3, 5)²⁵, Glavacioc-Mănăstire²⁶, Greaca²⁷ (pl. 3, 6), Győr-Szabadrétdomb (pl. 3, 7)²⁸, Jilava²⁹, Kántorjánosi-Homoki-dűlő (pl. 3, 8)³⁰, Kompolt-Kis-

---

Carol KACSÓ, Baia Mare, e-mail: carolkacso@yahoo.de

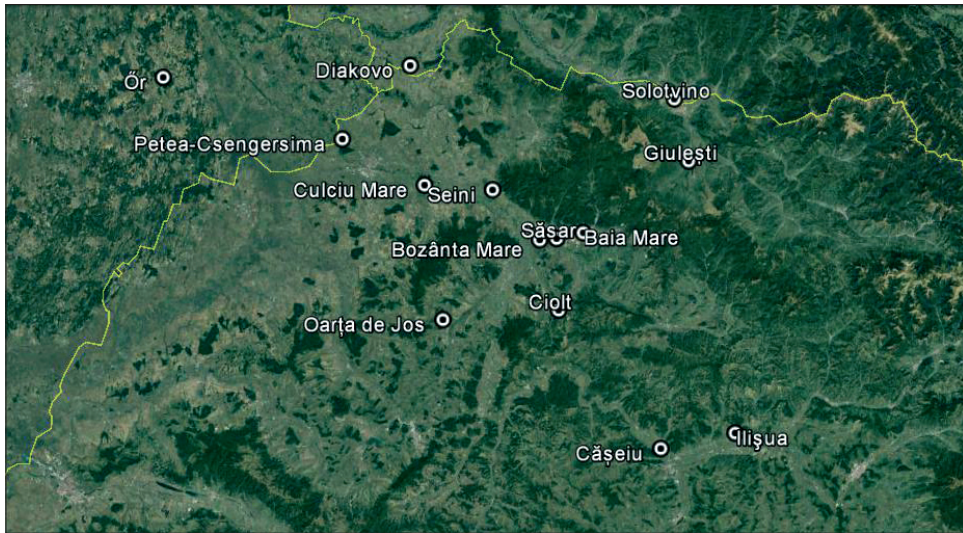

Fig. 1. Așezări Suciului de Sus cu descoperiri de vase-strecurătoare fără fund.

tér (pl. 3, 9)³¹, Larga Jijia³², Lebóhalom (pl. 3, 10)³³, Miercurea Sibiului-Pietriș³⁴, Nagykanizsa-Sánc (pl. 3, 12)³⁵, Nanov-Vistireasa I (pl. 3, 13)³⁶, Orăștie-Böhmerberg/Dealul Pemilor (pl. 3, 14-15)³⁷, Parța (pl. 4, 1-3)³⁸, Pietrele-Măgura Gorgana (pl. 4, 4-6)³⁹, Poduri-Dealul Ghindaru (pl. 4, 7)⁴⁰, Romos (pl. 4, 8)⁴¹, Sălcuța (pl. 4, 9-11)⁴², Sonkád⁴³, Stoicani (pl. 4, 12-13)⁴⁴, Szentes-Ilonapart⁴⁵, Șard⁴⁶, Tangâru (pl. 5, 1)⁴⁷, Telish-Lîga (pl. 5, 2)⁴⁸, Timișoara-Freidorf (pl. 5, 4)⁴⁹; Traian-Dealul Viei⁵⁰, Turdaș (pl. 5, 5; 6)⁵¹, Țigănești-Măgura Calonfirescu (pl. 3, 11)⁵², Uivar (pl. 5, 6)⁵³, Verbicioara (pl. 5, 7)⁵⁴, Vitănești (pl. 5, 8)⁵⁵, Vlădiceasca-Gherghelăul Mare (pl. 5, 9-11)⁵⁶, Zorlenț (pl. 5, 12)⁵⁷, precum și în alte zone ale Europei, de exemplu la Brześć Kujawski (pl. 3, 1-2)⁵⁸, Esselborn, Roxheim⁵⁹, Weinstadt-Endersbach (pl. 5, 13-19)⁶⁰, dar și în Anatolia, de exemplu la Tilkiburnu (pl. 5, 3)⁶¹.

Câteva exemplare de acest fel au ieșit la iveală și în stațiunile Bronzului timpuriu din Bazinul Carpatic, de exemplu la Budapest-Várhegy (pl. 7, 1)⁶², Foeni-Cimitirul ortodox (pl. 7, 4)⁶³, Szigetszentmiklós-Üdülősor (pl. 7, 5)⁶⁴, Velika Dobron' (pl. 7, 6)⁶⁵, probabil și la Zaláu-Farkas domb (Dealul Lupului)/Fabrica Michelin⁶⁶, dar și în alte regiuni, de exemplu în Bavaria, la Burgerroth-Alten Berg (pl. 7, 2-3)⁶⁷.

Vasele-strecurătoare fără fund cunosc o răspândire accentuată în Bazinul Carpatic și în teritoriile învecinate în culturile Bronzului mijlociu. Astfel, ele se găsesc în descoperirile Hatvan: la Tibolddaróc-Bércút⁶⁸, Tószeg-Laposhalom (pl. 7, 7)⁶⁹, Mures: la Bökénymindszent⁷⁰, Ószentistván⁷¹, Pecica-Nagysánc (Șanțul Mare) (pl. 7, 8-9)⁷², Vatin: la Satu Mare⁷³, Titel-Donje Titelsko Pole (pl. 7, 10)⁷⁴, Vatin (pl. 8, 1)⁷⁵, Židovar⁷⁶, Otomani-Füzesabony⁷⁷: la Ároktő-Dongóhalom (pl. 8, 2-4)⁷⁸, Bakonyszeg-Kádárdomb (pl. 8, 5)⁷⁹, Barca (pl. 8, 6)⁸⁰, Békés-Várdomb (8, 7-11)⁸¹, Berettyóújfalu-Herpály (pl. 8, 12)⁸², Füzesabony-Öregdomb (pl. 8, 13-14)⁸³, Gánovce-Hrádok (pl. 9, 1)⁸⁴, Medieșu Aurit-Ciuncaș (pl. 9, 2)⁸⁵, Mezőcsát⁸⁶, Nagyrozvágy-Egyházasdomb/Paprért (pl. 9, 3)⁸⁷, Nižna Myšľa-Várhegy (pl. 9, 4-7)⁸⁸, Pir-Vársziget (Cetate) (pl. 9, 8-9)⁸⁹, Săcueni-Ökörvár (Cetatea Boului)⁹⁰, Socodor-Căvăjdia⁹¹, Spišský Štvrtok-Myšľa hórka (pl. 9, 10-12)⁹², Szihalom⁹³, Tiream-Kendereshalom (Cânepiște) (pl. 10, 1)⁹⁴, Tiszakeszi⁹⁵, Tószeg-Laposhalom (pl. 10, 2)⁹⁶, Trzcínica-Waty Króleskie (pl. 10, 3)⁹⁷, Túrkeve-Terehalom (pl. 10, 4)⁹⁸, „Ungaria”⁹⁹, Várşand-Laposhalom (Móvilá dintre viii)¹⁰⁰, Zagyvapálfalva-Homokbánya (pl. 10, 5)¹⁰¹, Wietenberg: la Bistrița-Cighir (pl. 10, 6)¹⁰², Braşov-Valea Cetății (pl. 10, 7)¹⁰³, Derşida-Dealul lui Balotă¹⁰⁴, Gâr bou (pl. 10, 8)¹⁰⁵, Gherla-Petris¹⁰⁶, Lechința¹⁰⁷, Stupini-Fânațele Archiudului (pl. 10, 9-10)¹⁰⁸, Tureni-Podoroi (pl. 10, 11)¹⁰⁹, Vatya: la Bölcske¹¹⁰, Budapesta, împrejurimi¹¹¹, Felgyó¹¹², Gomba, Pákozdvár¹¹³, Vatya¹¹⁴, culturii ceramicii incrustate transdanubiene: la Kölesd-Csonthegy (pl. 10, 12)¹¹⁵, Lengyel (pl. 10, 13-14)¹¹⁶, Mađarovce: la Bratislava-Devín (pl. 10, 15)¹¹⁷, Malé Kosihy-Törökdomb¹¹⁸, Nitriansky Hrádok-Zámček (pl. 10, 16-17)¹¹⁹, Santovka¹²⁰, Skalka nad Váhom-Chocheľ¹²¹, Veselé-Hradisko (pl. 10, 18)¹²², probabil și Budmerice¹²³, Aunjetitz: la Großweikersdorf¹²⁴, Věteřov: la Budkovice (pl. 11, 1)¹²⁵, Křenovice-Padělky od dřínového (pl. 11, 2)¹²⁶, Poysbrunn¹²⁷, Sallach¹²⁸, Toušeň¹²⁹, Žarošice¹³⁰, Žerotice (pl. 11, 3)¹³¹, Trzciniac: la Kosumce¹³², Miernów¹³³, Złota¹³⁴, Polada: la Lago di Ledro¹³⁵, Monteoru: la Gura Văii-Poiana Mirăușă¹³⁶, Verbicioara: la Vlădești (pl. 11, 4)¹³⁷.

Ele rămân în folosință în Bronzul târziu nu numai în cadrul culturii Suciului de Sus, ci și în alte aspecte culturale contemporane sau mai recente decât aceasta, de exemplu în cultura tumulară (HGK): la Báhoň-Vodná nádrž¹³⁸, Domaszék-Börcsöktanya (pl. 11, 5)¹³⁹, Lozorno-Široké diely (pl. 11, 6)¹⁴⁰, Nagydém-Középrépuszta (pl. 11, 7)¹⁴¹,